

АНАЛІЗ ВИСТУПУ УКРАЇНСЬКИХ
СТРИБУНІВ ПОТРІЙНИМ НА ЛІТНІХ
ЧЕМПІОНАТАХ СВІТУ ЗА ЧАСІВ
НЕЗАЛЕЖНОСТІ

*Степаненко Дмитро, Печко Ганна,
Гребенюк Олег, Новак Тетяна*

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

DOI:10.32540/2071-1476-2025-1-295

Annotation

Introduction. In recent years, scientific research, in order to identify significant results, has had to take into account a large number of factors when studying a particular issue. This approach confirms the need for large-scale work on the scientific substantiation of the effectiveness of direct preparation for major international competitions, by summarizing modern theoretical developments and practical experience in the preparation of national teams that occupy the first positions at the Olympic Games and world championships. That is why the current state of development of a particular sport should begin with an analysis of the effectiveness of the performances of Ukrainian athletes at the highest level competitions.

Purpose of the study: to study the dynamics of sports results of Ukrainian triple jumpers at the summer world championships during the period of independence.

Material and methods. In the course of the presented study, the following methods were used: theoretical analysis and generalization of data from scientific and methodological literature, analysis of competition protocols, pedagogical observation, methods of mathematical statistics.

Results. An analysis of the performances of the strongest triple jumpers of Ukraine at the summer world championships during the period of independence of our state was conducted. It was established that the men's team was represented in this type of athletics at 50% of the world championship competitions, and the women's team at 14 of the 16 summer world championships held. During the studied period, the women's team has two gold, one silver and two bronze medals in its achievements, as well as a world record, while the best performance of the men's team is limited to 9th place, which is unsatisfactory.

Conclusions. The results of the study confirm the existence of a problem in implementing the acquired level of sports form in the main competitions of the season using the example of the summer world championships. The men's national team of Ukraine in athletics was represented only at half of the world championships held during the years of independence, and only in 20% of cases, the athletes managed to show a high result, which indicates the presence of shortcomings in the construction of direct preparation of athletes for the main competitions.

Key words: triple jump, winners, members of the national team of Ukraine, summer world championship, athletics.

Анотація

Вступ. Останніми роками наукові дослідження для виявлення вагомих результатів мають враховувати велику кількість факторів при вивченні того чи іншого питання. Такий підхід підтверджує необхідність масштабної роботи з наукового обґрунтування ефективності безпосередньої підготовки до найбільших між-

народних змагань шляхом узагальнення сучасних теоретичних напрацювань і практичного досвіду з підготовки національних команд, які займають перші позиції на Олімпійських іграх та чемпіонатах світу. Саме тому сучасний стан щодо розвитку того чи іншого виду спорту варто розпочинати з аналізу результативності виступів спортсменів України на змаганнях найвищого рівня.

Мета дослідження: вивчення динаміки спортивних результатів українських стрибунів потрійним на літніх чемпіонатах світу за часів незалежності.

Матеріал і методи. У ході представленого дослідження застосовувалися методи: теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури, аналіз протоколів змагань, педагогічне спостереження, методи математичної статистики.

Результати дослідження. Проведено аналіз виступів найсильніших стрибунів України потрійним на літніх чемпіонатах світу за часів Незалежності нашої держави. Встановлено, що чоловіча збірна була представлена у цьому виді легкої атлетики на 50% змагань світової першості, а жіноча – на 14 з 16 проведених літніх чемпіонатів світу. За досліджений період, жіноча збірна має у своєму доробку дві золотих, одну срібну і дві бронзові медалі, а також світовий рекорд, натомість найкращий виступ чоловічої збірної обмежується 9-м місцем, що є незадовільним.

Висновки. Результати дослідження підтверджують наявність проблеми, щодо реалізації набутого рівня спортивної форми у головних змаганнях сезону на прикладі літніх чемпіонатів світу. Чоловіча збірна команда України з легкої атлетики мала своє представництво лише на половині з проведених світових першостей за роки незалежності, і лише у 20% випадків, спортсменам вдалося показати високий результат, що свідчить про наявність недоліків у побудові безпосередньої підготовки спортсменів до головних змагань.

Ключові слова: потрійний стрибок, переможці, члени збірної команди України, літній чемпіонат світу, легка атлетика.

Вступ. Сучасна історія українського спорту визначається достатньо нетривалими часовими межами (з 1991 р. і до сьогодні). За цей час вдалося на рівних представити нашу країну на різноманітних змаганнях найвищого рівня. Однак, першочергово розвиток спорту в країні асоціюється із здобутками на чемпіонатах світу чи Олімпійських іграх [2, 3, 8, 13].

Як зазначає Козлова О.К. [4, 5] та інші автори [7, 9, 10], досвід передової спортивної практики свідчить про те, що в останні роки українські спортсмени часто не виходять на пік готовності до головних змагань року. Такі результати, як правило, пов'язані з неефективністю безпосередньої підготовки, однак для ствердження цього необхідно провести більш глибокий аналіз і дослідження динаміки спортивних результатів українських спортсменів протягом тривалого часу.

Ряд робіт було присвячено дослідженням проблем щодо особливостей підготовки спортсменів у потрійному стрибку [4, 6, 9, 11, 13], однак без ґрунтовного аналізу

досягнень вітчизняних стрибунів доволі важко робити висновки щодо ефективності вирішення питань, які підіймаються науковцями.

У дослідженнях Палатного А. [8] розглядалося питання вивчення досягнень спортсменів України у спортивних єдиноборствах на різних міжнародних змаганнях і визначення узагальнених тенденцій розвитку окремих видів у цій групі видів спорту.

У роботах Бобровнік В.І. [1] наводиться аналіз та характеристика результатів виступів бігунів на короткі дистанції на основних змагальних форумах за часів незалежності України.

Зважаючи на славні традиції українських спортсменів у потрійному стрибку та нестабільність результатів, показаних на міжнародній арені, проведення аналізу виступів українських стрибунів потрійним на літніх чемпіонатах світу є актуальним та своєчасним.

Робота виконувалась відповідно Тематичному плану наукових досліджень Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту на 2021-2025 роки

за темою «Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів в олімпійському та професійному спорті» номер держреєстрації 0121U108253.

Мета дослідження: вивчення динаміки спортивних результатів українських стрибунів потрійним на літніх чемпіонатах світу за часів Незалежності.

Матеріал і методи. У ході представленого дослідження застосовувалися методи: теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури, аналіз протоколів змагань, педагогічне спостереження, методи математичної статистики.

Учасники. У статті представлені результати дослідження виступів стрибунів потрійним – членів збірної команди України та найсильніших спортсменів Світу у цьому виді легкої атлетики під час виступів на літніх чемпіонатах світу. Дослідження проводились за період 1993 – 2023 рр. Загалом було проаналізовано виступи 19 чоловіків, з них 9 членів збірної команди України та 21 жінки, з яких 12 представниць вітчизняної школи потрійного стрибка.

Результати дослідження.

Чемпіонат світу з легкої атлетики – змагання, які проводяться Міжнародною асоціацією легкоатлетичних федерацій (IAAF). За популярністю серед любителів спорту і частотою згадувань у ЗМІ займає третє місце після Олімпійських ігор та чемпіонатів світу з футболу. Перший чемпіонат світу з легкої атлетики відбувся у 1983 році. Спочатку чемпіонати проводилися раз на 4 роки, з 1991 року – раз на два роки [14, 15].

Аналіз виступу українських спортсменів на літніх чемпіонатах світу з легкої атлетики варто розпочинати з 1993, коли в місті Штутгарт (Німеччина) проводився IV літній чемпіонат світу з легкої атлетики, в якому взяли участь 1629 спортсменів з усього світу. Чоловічу команду у потрібному стрибку представляв Володимир Іноземцев, який у кваліфікації показав результат 16 м 84 см, але йому не вистачило 3 см для потрапляння у фінал. Перемогу в цьому виді здобув представник США Майк Конлі, показавши результат 17 м 84 см. Потрібно сказати, що жіночий потрібний стрибок на літніх чемпіонатах світу дебютував у 1993 році. Команда України не мала представниць у потрібному стрибку цього року [14, 15, 16].

У 1995 р. в місті Гетеборг (Швеція) проводився V чемпіонат світу з легкої атлетики, в якому взяли участь 1804 спортсмени. Переможцем у цьому виді був Джонатан Едвардс, представник Великої Британії, встановив світовий рекорд 18 м 29 см. Цей світовий рекорд неперевершений і до сьогоднішнього часу, (стрибуні потрібним з України не пробілися до цих змагань).

Жіночу збірну представляли дві спортсменки: Олена Говорова, що показала у кваліфікації результат 14 м 5 см і потрапила у фінал. Та Інеса Кравець так само, без проблем, пройшла до фіналу стрибнувши у кваліфікації на 14 м 44 см. У фіналі Олена Гово-

рова показала результат 14 м 7 см і залишилася на 10 місці. Інеса Кравець стрибнула на 15 м 50 см і не тільки перемогла на цих змаганнях, а й встановила світовий рекорд, який тримався до 2021 р. Цей чемпіонат світу був одним із найсильніших за всю історію легкої атлетики, а саме у потрібному стрибку, так як на цих змаганнях були встановлені світові рекорди як в чоловічих так і в жіночих змаганнях, один із яких залишається чинним до сьогоднішнього часу.

У 1997 р. в місті Афіни (Греція) проходив VI чемпіонат світу з легкої атлетики, в якому взяли участь 1882 спортсмени. Чоловічу збірну представляли два українських спортсмени: Володимир Кравченко, який показав результат у кваліфікації 16 м 23 см і не потрапив у фінал. Юрій Осипенко, який показав результат 16 м 13 см і так само не потрапив у фінал. Перемогу в цьому виді здобув представник Куби Юлбі Кусада показавши результат 17 м 84 см. Жіноча збірна України була представлена трьома учасницями. Олена Хлусович у кваліфікації показала результат 13 м 83 см і з цим результатом вона не потрапила у фінал. Олена Говорова у кваліфікації стрибнула на 14 м 39 см, що дозволило їй пробитися у фінал. Інеса Кравець з невідомих нам причин в сектор не вийшла, хоча була заявлена. У фіналі Олена Говорова показала результат 14 м 67 см, встановивши особистий рекорд і посівши третє місце. Перемогу здобула представниця Чехії Сарка Каспарова, яка показала результат 15 м 20 см [14].

У 1999 р. в Іспанському місті Севілья проходив VII чемпіонат світу з легкої атлетики, в якому взяли участь 1821 спортсмен. У чоловіків збірну команди України представляв Віталій Колпаков, який показав результат у кваліфікації 15 м 64 см, не потрапивши у фінал. Перемогу у фіналі здобув представник Німеччини Міхаель Фрідек, який показав результат

17 м 59 см. У жінок збірну України представляли дві спортсменки: Інеса Кравець у кваліфікації показала результат 13 м 49 см, який не дозволив їй пробитися у фінал та Олена Говорова, що показала результат 14 м 21 см і впевнено пройшла у фінал. У фіналі Олена показала результат 14 м 47 см і посіла 7 місце. Перемогу в цьому виді здобула представниця Греції Параска Тсаміта показавши результат 14 м 88 см [14].

У 2001 р. в Канадському місті Едмонтон пройшов VIII чемпіонат світу з легкої атлетики, в якому взяли участь 1621 спортсмен. Чоловіча збірна команда України не була представлена на цьому чемпіонаті. Перемогу в фіналі здобув представник Великої Британії Джонатан Едвардс, показавши результат 17 м 92 см. У жінок збірну команди України представляла Олена Говорова, яка показала результат у кваліфікації 14 м 48 см і впевнено вийшла у фінал. У фіналі Олена стрибнула на 13 м 85 см, посівши лише 10 місце.

У 2003 р. в Французькому місті Париж проходив IX чемпіонат світу з легкої атлетики, в якому взяли участь 1679 спортсменів. Чоловіча збірна команда не була представлена жодним спортсменом. Перемогу в цьому виді здобув представник Швеції Крістіан Олсон, що показав результат 17 м 72 см. У жінок збірну команди України представляла Олена Говорова, яка показала результат у кваліфікації 14 м 18 см. У фіналі Олена стрибнула на 14 м 38 см і зайняла 7 місце [14].

У 2005 р. в Фінському місті Гельсінкі проходив X чемпіонат світу з легкої атлетики, в якому взяли участь 1688 спортсменів. У чоловіків, збірну команду України представляло два спортсмена. Микола Саволайнен показав результат у кваліфікації 16 м 35 см, який не дозволив йому пробитися у фінал. Віктор Ястребов показав результат 16 м 69 см, і це дозволило йому виступати у фінальній ча-

стині. У фіналі Віктор показав результат 16 м 90 см і посів 9 місце. Перемогу в цьому секторі здобув представник США Волтер Девіс, який показав результат 17 м 57 см. У жінок збірну команду України представляла Тетяна Дьяченко, показала результат у кваліфікації 13 м 32 см, але цього результату не вистачило для потрапляння у фінал. Перемогу здобула тут представниця Ямайки Трейсі Сміт показавши результат 15 м 11 см [14].

У 2007 р. в Японському місті Осака проходив XI чемпіонат світу з легкої атлетики, в якому взяло участь 1981 спортсмен. У чоловіків, збірну команду України представляли два спортсмени: Віктор Ястребов, показав результат у кваліфікації 16 м 58 см і не потрапив у фінал, та Микола Саволайнен, показав результат на 1 см краще свого колеги по команді 16 м 59 см, що так само не вистачило для потрапляння у фінал. Перемогу в цьому виді здобув представник Португалії Нельсон Евора показавши результат 17 м 74 см, при цьому він встановив національний рекорд. У жінок збірну команду України представляла Ольга Саладуха, яка показала результат у кваліфікації 14 м 43 см, що дозволив їй потрапити у фінал. У фіналі Ольга показала результат 14 м 60 см і опинилася на 7 місці. Перемогу здобула представниця Куби Яльгінія Савен показавши результат 15 м 28 см.

У 2009 р. у Німецькому місті Берлін проходив XII чемпіонат світу з легкої атлетики, в якому взяли участь 2013 осіб – це максимальна кількість учасників за час проведення літніх чемпіонатів світу. Чоловічу збірну команду України представляло три спортсмени. Віктор Ястребов, Євген Семененко і Микола Саволайнен, які не потрапили до фіналу, показавши результати 16 м 31 см, 16 м 54 см, 16 м 72 см відповідно. Перемогу в цьому секторі здобув представник Великої Британії Філіп Айдоу, показавши результат

17 м 73 см. Жіночу збірну України так само представило троє учасниць. Лілія Кулик показала результат 13 м 41 см й не потрапила у фінал. Наталя Ястребова з результатом 13 м 74 см, так само, не зуміла пробитися у фінал. Світлана Мамєєва з результатом 13 м 92 см зупинилася в кроці від попадання у фінал, Світлані не вистачило 12 см. Перемогу в цьому виді здобула представниця Куби Яльгінія Савен показавши результат 14 м 95 см [14].

У 2011 року в місті Тегу, що в Південній Кореї, проходив 13 чемпіонат світу з легкої атлетики в якому взяли участь 1848 спортсменів. Чоловічу збірну команду України представляло двоє спортсменів. Євген Семененко показав результат у кваліфікації 15 м 96 см, не потрапив у фінал. Шериф-Ель-Шериф показав результат 16 м 81 см, який дозволив йому пройти у фінал. У фіналі Шериф показує результат 16 м 38 см і займає 12 місце. Перемогу в цьому виді здобув представник США Крістіан Тейлор, який стрибнув на 17 м 96 см. У жінок, збірну команду України представляло троє спортсменок. Руслана Цихоцька, яка показала результат 13 м 38 см, не потрапила до фіналу. Наталя Ястребова показала результат 14 м 21 см і впевнено пройшла у фінал, як і Ольга Саладуха, що стрибнула на 14 м 40 см. У фіналі Наталя Ястребова показала результат 14 м 12 см і зайняла 9 місце. А от Ольга Саладуха показала результат 14 м 94 см і принесла Україні довгоочікуване золото у цьому виді програми, де останній раз золото у нас було в далекому 1995 році [14, 15].

У 2013 р. в російському місті Москва проходив XIV літній чемпіонат світу з легкої атлетики, в якому взяли участь 1974 спортсмени. Чоловічу збірну команду України представляв Віктор Кузнецов, який показав результат у кваліфікації 16 м 60 см, що не дозволило йому пробитися у фі-

нал. Перемогу в цьому виді здобув представник Франції Тедді Тамго, який показав чудовий результат 18 м 4 см. Зауважимо, що з 1996 року за 18 м не було жодного стрибка. Жіночу збірну команду України представляло дві спортсменки. Руслана Цихоцька, яка показала результат 13 м 51 см, але його не вистачило для потрапляння у фінал. Ольга Саладуха показала результат 14 м 69 см і впевнено вийшла у фінальну частину змагань. У фіналі Ольга показує результат 14 м 65 см і посідає 3 місце. Перемогу в цьому виді зайняла представниця Колумбії Катерин Ебаргуен, показавши результат 14 м 85 см [14].

У 2015 р. у м. Пекін (КНР) відбувся XIV літній чемпіонат світу з легкої атлетики, в якому взяли участь 1771 спортсмен. Україну в секторі для стрибків потрібним представляли Тетяна Пташкіна, яка не пройшла до фіналу з результатом 13 м 5 см та Ольга Саладуха, що посіла 6 місце з результатом 14 м 34 см. Перемогу у цьому виді у чоловіків здобув Крістіан Тейлор (США) з надзвичайно високим результатом – 18 м 21 см та у жінок – представниця Колумбії Катерин Ебаргуен, показавши результат 14 м 90 см.

На XV літньому чемпіонаті світу з легкої атлетики у Лондоні, взяли участь 2036 спортсменів. Наших співвітчизників у секторі для потрібного стрибка не було. Перемогу у цьому виді здобули Крістіан Тейлор зі США показавши результат 17 м 68 см та представниця Венесуели Юлімар Рохас, показавши результат 14 м 91 см [14].

У 2019 р. у м. Доха (Катар) відбувся XVI літньому чемпіонат світу з легкої атлетики. Боротьбу за нагороди вели 1172 спортсмени. Україну в секторі для потрібного стрибка представляла Ольга Саладуха, яка в підсумку посіла 5-те місце з результатом 14 м 52 см. Перемогу знову здобули Крістіан Тейлор зі США по-

казавши результат 17 м 92 см та представниця Венесуели Юлімар Рохас, показавши результат 15 м 37 см [14].

Наступний чемпіонат світу, через Всесвітню пандемію було перенесено на рік, тому XVII літній чемпіонат світу з легкої атлетики відбувся у Юджині (США) 2022 року, де мали змогу виступити 1887 атлетів. Україну в потрійному стрибку на цих змаганнях представляла Марина Бех-Романчук, яка посіла 11 місце з результатом 13 м 91 см, хоча у кваліфікації її результат був другим – 14 м 54 см. Перемогу у цьому виді здобули Педро Печардо (Португалія), показавши результат 17 м 95 см та втретє, вже в статусі рекордсменки світу – представниця Венесуели Юлімар Рохас, показавши результат 15 м 47 см [14].

На XVIII літньому чемпіонаті світу з легкої атлетики, який проходив у м. Будапешт (Угорщина) 2023 р. прийняв 2187 атлетів із 202 країн. До складу збірної команди України увійшли дві спортсменки: Марія Сіней не змогла потрапити до фіналу, показавши результат 13 м 38 см, натомість Марина

Бех-Романчук, кваліфікувавшись з 4-го місця, у фіналі показала особистий рекорд сезону і здобула срібну нагороду подолавши 15 м рівно. Перемогу у потрійному стрибку здобули Уг Фабріс Занго (Буркіна-Фасо) з результатом 17 м 64 см та вкотре представниця Венесуели Юлімар Рохас, показавши результат 15 м 08 см [14, 15].

Аналіз результатів переможниць літніх чемпіонатів світу у потрійному стрибку серед жінок за часів Незалежності показав, що найбільше переможних результатів демонструють спортсменки з Латинської Америки (табл. 1.1). При цьому можна спостерігати, що до 2007 року результати переможниць, за виключенням 1999 р., були за 15 метрів. Потім спостерігалось десятирічне зниження результатів і лише з появою чинної рекордсменки Світу у цьому виді легкої атлетики – Юлімар Рохас, результати знову зросли.

З 16 розглянутих і проаналізованих нами чемпіонатів світу, у 12 – жіноча збірна України мала своїх представниць у секторі для потрійного стрибка. Однак, були випадки, коли з трьох спортсме-

нок, що виконали кваліфікаційний норматив для участі у світовій першості – жодна не потрапила до фіналу змагань.

За період Незалежності жіноча збірна України в потрійному стрибку принесла дві золотих медалі: 1995 р. Інеса Кравець і 2011 р. Ольга Саладуха; одну срібну натомість Марина Бех-Романчук 2023 р. і дві бронзові медалі: 1997 рік Олена Говорова та 2013 р. – Ольга Саладуха.

Динаміка результатів виступів (рис. 1.1) явно демонструє два піки зростання результатів: у 1995 році, коли Інеса Кравець встановила Світовий рекорд та у 2022 році, коли Юлімар Рохас, перебуваючи на піку форми у ранзі світової рекордсменки, також показала надзвичайно високий результат.

Аналіз результатів переможців літніх чемпіонатів світу у потрійному стрибку серед чоловіків за часів Незалежності (табл. 1.2) показав, що найбільше переможних результатів демонструють спортсмени зі США. Водночас, відмічається певний паритет між європейськими спортсменами та рештою переможців.

Таблиця 1.1

Результати переможниць у потрійному стрибку серед жінок на літніх чемпіонатах світу (за часів незалежності)

№ з/п	Рік	Результат	Місто	П.І. чемпіона, країна
1	1993	15,09 WR	Штутгарт	Ганна Бірюкова
2	1995	15,50 WR	Гетеборг	Інеса Кравець (Україна)
3	1997	15,20	Афіни	Шарка Кашпаркова (Чехія)
4	1999	14,88	Севілья	Параскеві Ціаміта (Греція)
5	2001	15,25	Едмонтон	Тетяна Лебедєва
6	2003	15,18	Париж	Тетяна Лебедєва
7	2005	15,11	Гельсінкі	Треша Сміт (Ямайка)
8	2007	15,28	Осака	Яргеліс Савіньє (Куба)
9	2009	14,95	Берлін	Яргеліс Савіньє (Куба)
10	2011	14,94	Дегу	Ольга Саладуха (Україна)
11	2013	14,85	москва	Катерін Ібаргуен (Колумбія)
12	2015	14,90	Пекін	Катерін Ібаргуен (Колумбія)
13	2017	14,91	Лондон	Юлімар Рохас (Венесуела)
14	2019	15,37	Доха	Юлімар Рохас (Венесуела)
15	2022	15,47	Юджин	Юлімар Рохас (Венесуела)
16	2023	15,08	Будапешт	Юлімар Рохас (Венесуела)

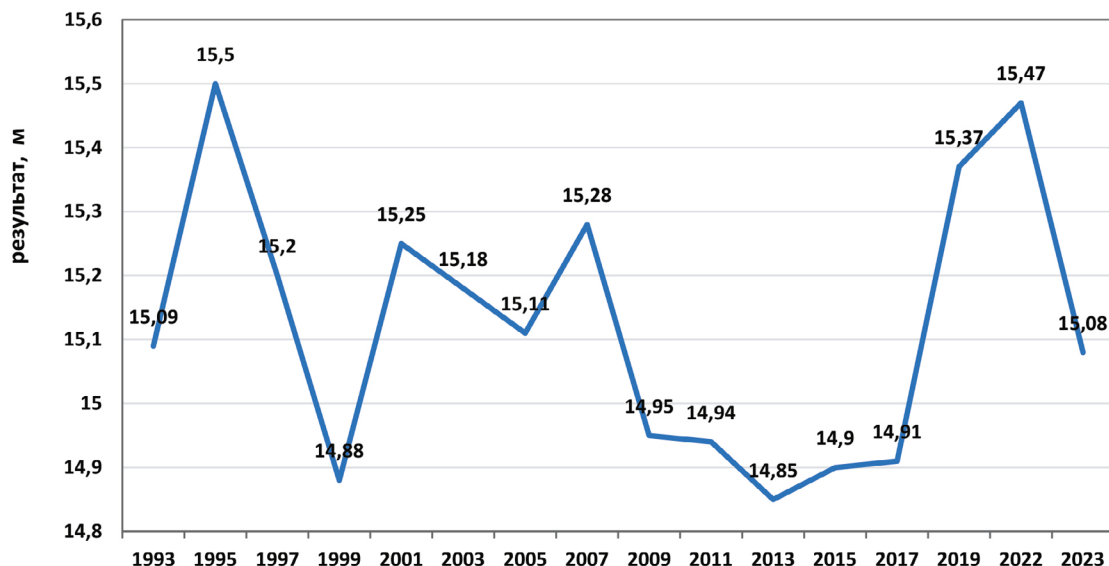

Рис. 1.1. Динаміка результатів переможниць у потрійному стрибку серед жінок на літніх чемпіонатах світу (за часів Незалежності)

Таблиця 1.2.

Результати переможців у потрійному стрибку серед чоловіків на літніх чемпіонатах світу
(за часів незалежності)

№ з/п	Рік	Результат	Місто	П.І. чемпіона, країна
1	1993	17,84	Штутгарт	Майк Конлі (США)
2	1995	18,29 WR	Гетеборг	Джонатан Едвардс (Великобр.)
3	1997	17,84	Афіни	Йоельбі Кесада (Куба)
4	1999	17,59	Севілья	Чарльз Фрідек (Німеччина)
5	2001	17,92	Едмонтон	Джонатан Едвардс (Великобр.)
6	2003	17,72	Париж	Христіян Ульсон (Швеція)
7	2005	17,57	Гельсінкі	Волтер Девіс (США)
8	2007	17,74	Осака	Нельсон Евора (Португалія)
9	2009	17,73	Берлін	Філіпс Ідову (Великобр.)
10	2011	17,96	Дегу	Крістіан Тейлор (США)
11	2013	18,04	москва	Тедді Тамго (Франція)
12	2015	18,21	Пекін	Крістіан Тейлор (США)
13	2017	17,68	Лондон	Крістіан Тейлор (США)
14	2019	17,92	Доха	Крістіан Тейлор (США)
15	2022	17,95	Юджин	Педро Печардо (Португалія)
16	2023	17,64	Будапешт	Уґ Фабріс Занго (Буркіна-Фасо)

Динаміка результатів виступів чоловіків у потрійному стрибку на літніх чемпіонатах світу (рис. 1.2), як і у жінок, демонструє два піки зростання, причому перший пік також відбувся у 1995 році і також характеризується встановленням світового рекорду Джонатаном Едвардсом з Великобританії. Другий пік відмічається у 2015 році, коли Крістіан Тейлор

(США) впритул наблизився до Світового рекорду.

Підсумки виступів чоловічої збірної команди України з легкої атлетики у потрійному стрибку вказують на наявність ряду проблем у цьому виді легкої атлетики. З 16 змагань світової першості, розглянутих у статті, лише 8 разів спортсменам вдалося виконати кваліфікаційний норматив, а

починаючи з 2013 року – Україна жодного разу не мала свого представника у чоловічому секторі для потрійного стрибка.

Такий стан питань свідчить про гостру проблему щодо процесу підготовки та необхідності пошуку можливих шляхів поліпшення існуючих моделей безпосередньої підготовки в потрійному стрибку і сучасної системи змагань, що в

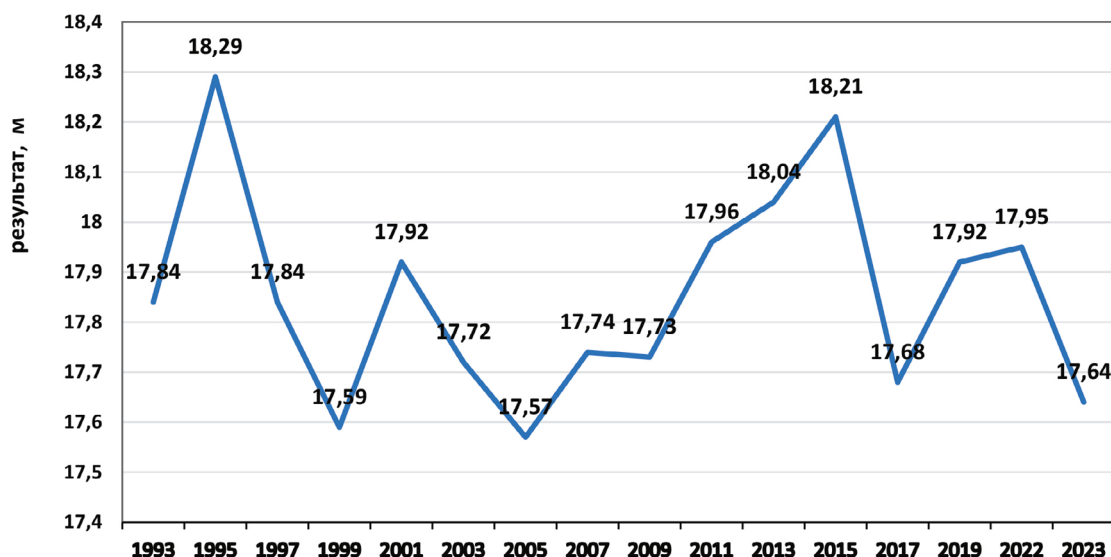

Рис. 1.2. Динаміка результатів переможців у потрійному стрибку серед чоловіків на літніх чемпіонатах світу (за часів незалежності).

цілому дозволить спортсменам бути конкурентоспроможними на світовій арені.

Дискусія.

Вектор сучасних наукових досліджень у спорті все більше спрямовується на виявлення та врахування великої кількості факторів при вивченні того чи іншого питання, щодо виступів на головних змаганнях сезону. Такі тенденції підтверджують необхідність ґрунтовної роботи з наукового обґрунтування ефективності безпосередньої підготовки до найбільших міжнародних змагань, шляхом узагальнення сучасних теоретичних напрацювань і практичного досвіду з підготовки національних команд, які займають перші позиції на Олімпійських іграх та чемпіонатах світу і т.д. Багато авторів займалися вивченням сучасного стану щодо розвитку різних видів спорту починаючи з аналізу результативності виступів спортсменів України на змаганнях найвищого рівня. Так, Палатний А. [8] дослідив досягнення спортсменів України в змаганнях зі спортивних єдиноборств на Іграх Олімпіад за часів Незалежності (1992–2016 рр.).

Автор встановив, що в цілому у спортивних єдиноборствах за зазначений період, членами збірної команди України було завойовано 43 нагороди, зокрема, у боксі – 15, у вільній боротьбі 10, у греко-римській боротьбі – 6, у дзюдо – 3, у фехтуванні – 9 нагород.

Слід зазначити, що отримані нами результати підтверджують визначені багатьма науковцями факти у раніше проведених дослідженнях [1, 3, 5], оскільки вони дозволяють виявити закономірності спорту вищих досягнень, динаміку покращення і зниження результатів, а також визначення можливих шляхів для удосконалення методології безпосередньої підготовки до головних змагань.

Своєчасне виявлення і усунення проблеми ефективної підготовки до головних змагань у потрійному стрибку дозволить українським стрибунам реалізувати увесь набутий потенціал фізичної, технічної та інших видів підготовленості у найкращому результаті сезону на змаганнях світового рівня.

Висновки.

1. Результат виступу спортсменів на чемпіонатах світу за-

лежить від багатьох чинників. Однак, якщо вважати об'єктивні умови рівними, то ефективність виступу національних команд на змаганнях найвищого рівня, обумовлена спроможністю тренерів та спортсменів розробити таку модель безпосередньої підготовки до головних змагань, яка дозволить вийти на найвищий рівень готовності у фінальній стадії виступів.

2. Аналіз динаміки спортивних результатів найсильніших стрибунів потрійним України протягом 1993-2023 р.р., які брали участь у літніх чемпіонатах світу, підтвердив необхідність подальшої розробки методології безпосередньої підготовки до головних змагань. Лише приблизно у 15 % випадків, спортсменам вдалося вийти на пік своєї готовності під час виступу на головних змаганнях сезону та посісти призові місця.

Перспективи подальших досліджень полягають у дослідженні підходів щодо безпосередньої підготовки спортсменів до головних змагань і реалізації досягнутого стану у високому спортивному результаті.

Література

1. Бобровник В.І., Ткаченко М.Л., Крушинська Н.М. Аналіз і характеристика результатів виступів бігунів на короткі дистанції (100, 200 м) на основних змагальних форумах 1992-2019 рр. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. – Київ, 2019. – Вип. 12(120)19. – С. 13-20.
2. Козлов К.В. Динаміка результативності змагальної діяльності стрибунів потрійним у другій стадії багаторічної підготовки. *Молодь та олімпійський рух*: Збірник тез доповідей X Міжнародної конференції, 24-25 травня 2017 року [Електронний ресурс]. – К., 2017. С.112-114.
3. Козлов К.В. Багаторічна динаміка спортивних результатів найсильніших спортсменів світу в легкоатлетичних стрибках. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. № 1. 2018. С. 13 – 18.
4. Козлова О. Особливості техніки потрійного стрибка найсильніших спортсменів світу. // *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. № 3. 2015. С.24-29.
5. Козлова О.К., Воробйова А. В, Косминіна О.С., Богдан А.О. Динаміка спортивних результатів українських спортсменів у міжнародних змаганнях з легкої атлетики. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. – Київ, 2017. – Вип. 9 (91). – С. 76-82.
6. Конестяпін В., Павлось О., Ханікянц О., Дунець-Лесько А., Дух Т., Свищ Я. Кінематичні характеристики технічної підготовленості стрибунів потрійним різної кваліфікації. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. № 2. 2022. С 14-20.
7. Оптимізація фізичної та технічної підготовки у швидко-силових видах легкої атлетики: монографія / авт. кол.: Воронін Д.М. та ін.; за заг. ред В. Конестяпіна та Я. Свища. – Львів: ЛДУФК, 2016. – С. 74-81.
8. Палатний А. Переможці та призери України у змаганнях зі спортивних єдиноборств на Іграх Олімпіад (1992 – 2016). *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. – Київ, 2017. – Вип. 9 (91). – С. 76-82.
9. Степаненко Д., Рижиков О., Майкова Т. Спеціальна фізична підготовленість висококваліфікованих стрибунів потрійним у підготовчому періоді. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2013. № 3. С. 99 – 102.
10. Степаненко Д., Печко Г., Хаджинов В., Новак Т., Максимов А. Модельні показники фізичної і технічної підготовленості легкоатлетів різної кваліфікації, які спеціалізуються у потрійному стрибку. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2024. № 1. С. 215 – 223.

References

1. Bobrovnyk V.I., Tkachenko M.L., Krushynska N.M. Analysis and characterization of the results of short-distance runners (100, 200 m) at major competitive forums in 1992-2019. *Naukovyi chasopys NPU im. M. P. Drahomanova*. – Kyiv, 2019. – Vyp. 12(120)19. – 13-20. (In Ukrainian).
2. Kozlov K.V. Dynamics of the performance of competitive triple jumpers in the second stage of long-term training. *Molod ta olimpiyskyi rukh*: Zbirnyk tez dopovidei X Mizhnarodnoi konferentsii, 24-25 travnia 2017 roku [Elektronnyi resurs]. – K., 2017. 112-114. (In Ukrainian).
3. Kozlov K.V. Long-term dynamics of sports results of the world's strongest athletes in track and field jumping. *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu*. № 1. 2018. 13 – 18. (In Ukrainian).
4. Kozlova O. Features of the triple jump technique of the world's strongest athletes. *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu*. № 3. 2015. S.24-29. (In Ukrainian).
5. Kozlova O.K., Vorobiova A. V, Kosmynina O.S., Bohdan A.O. Dynamics of sports results of Ukrainian athletes in international athletics competitions. *Naukovyi chasopys NPU im. M. P. Drahomanova*. – Kyiv, 2017. – Vyp. 9 (91). – 76-82. (In Ukrainian).
6. Konestiapin V., Pavlos O., Khanikiants O., Dunets-Lesko A., Dukh T., Svyshch Ya. Kinematic characteristics of technical fitness of triple jumpers of different qualifications. *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu*. № 2. 2022. 14-20. (In Ukrainian).
7. Optimization of physical and technical training in speed and power sports of athletics: monohrafiia / avt. kol.: Voronin D.M. ta in.; za zah. red V. Konestiapina ta Ya. Svyshcha. – Lviv: LDUFK, 2016. – 74-81. (In Ukrainian).
8. Palatnyi A. Winners and prize-winners of Ukraine in martial arts competitions at the Olympic Games (1992 – 2016). *Naukovyi chasopys NPU im. M. P. Drahomanova*. – Kyiv, 2017. – Vyp. 9 (91). – 76-82. (In Ukrainian).
9. Stepanenko D., Ryzhykov O., Maikova T. Special physical fitness of highly qualified triple jumpers in the preparatory period. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*. 2013. № 3. 99 – 102. (In Ukrainian).
10. Stepanenko D., Pechko G., Khadzhinov V., Novak T., Maksymov A. Model indicators of physical and technical fitness of female track and field athletes of different qualifications specializing in triple jump. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*. 2024. № 1. 215 – 223. (In Ukrainian).
11. Eissa A. Biomechanical evaluation of the phases of the triple jump take-off in a top female athlete. *Journal of Human Kinetics*. 2014. № 40. 29-35.

11. Eissa A. Biomechanical evaluation of the phases of the triple jump take-off in a top female athlete. *Journal of Human Kinetics*. 2014. № 40. P. 29-35.
12. Mendoza, L., Nixdorf, E. «Biomechanical analysis of the horizontal jumping events at the 2009 IAAF World Championships in athletics», *New Studies in Athletics*, 2011. № 26. P. 25-60.
13. Vaseekaran J., Chandana A. Sagittal plane kinematics of triple jump. *Journal of sports and physical education*. 2021. № 8 (4). P. 53-60.
14. <https://uk.wikipedia.org/wiki>
15. <https://worldathletics.org/>
16. <https://uaf.org.ua/>
12. Mendoza, L., Nixdorf, E. «Biomechanical analysis of the horizontal jumping events at the 2009 IAAF World Championships in athletics», *New Studies in Athletics*, 2011. № 26. P. 25-60.
13. Vaseekaran J., Chandana A. Sagittal plane kinematics of triple jump. *Journal of sports and physical education*. 2021. № 8 (4). P. 53-60.
14. <https://uk.wikipedia.org/wiki>
15. <https://worldathletics.org/>
16. <https://uaf.org.ua/>

Степаненко Дмитро

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту,
вул. Набережна Перемоги, 10, Дніпро, 49094, Україна,
e-mail: stepanenkodima80@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0002-8778-878X>

Печко Ганна

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту,
вул. Набережна Перемоги, 10, Дніпро, 49094, Україна,
e-mail: annapechko1986@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-3685-3158>

Гребенюк Олег

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту,
вул. Набережна Перемоги, 10, Дніпро, Україна,
e-mail: sportsmenoleggrebenyuk@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2127-2112>

Новак Тетяна

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту,
вул. Набережна Перемоги, 10, Дніпро, 49094, Україна,
<https://orcid.org/0000-0001-8952-1192>